

Magasnyomás

Magasnyomás

Magasnyomás jellemzői

Nyomóelemek kiemelkednek a nyomóforma felületéből

Dúc anyaga szerint: kő-, fa-, fém-,
linóleummetszet, különleges eljárások

Festék laposan terül el a papíron, vonalak szélei élesek, papír hátoldalán a nyomóforma domborulatot hoz létre

Magasnyomás sokszorosítása

Nemesgrafikai eljárás

Nyomóelemet kézzel

Fejlesztés, alakítás

Nem csak reprodukálás

Nyomóelem veszít a
minőségéből

Korlátozott
példányszám

Tömegsokszorosítás

Fotomechanika

Rácspontok

Pontos, szabályos,
reprodukálható

Nyomóelem formatartó

Nyomóelemet gép, vagy
kémiai reakció (fény)

Magasnyomás sokszorosítása

Nemesgrafikai eljárás

Eltérések a nyomatokon,
egyedinek tekinthetők

Különleges, speciális
papír

Egyenetlen festékezés

Művész, nyomdász
nyomtat

Sorszám és aláírás

Tömegsokszorosítás

Sok hasonló nyomat

Ipari papír

Egyenletes festékezés

Gép nyomtat

Pontosság

Nincs számozás

Nincs szignó

Fametszet eszközei

Lapdúc

Metszőkések, vésők, U-
vésők

Vonalszélek
töredezetek

Faerezet is látszik

Festék a vonalszéleken
vastagabb

Harántdúc

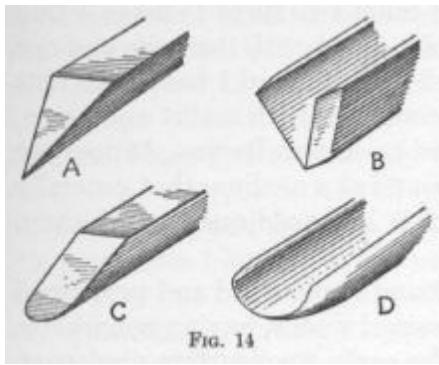
Favésők,
acélszerszámok

Vonalszélek
határozottak, élesek

Dúc ragasztása látszik

Metszési hibák,
egyenetlenségek

34373
Geißfuß gerade, 41,5 mm

34374
flachhohl, 10 mm

34375
Geißfuß gebogen, 4 mm

34376
flachhohl, 10 mm

Linómetszet eszközei

Fametsző kések, linóleum-metszők, -vésők

Nyomat jellemzői:

Egyenetlen vonalak, nem nyomó részek halvány nyomai

Fém metszet eszközei

Favésők, poncolásos technika – bélyegzővasak
(kalapács)

Cinkográfia jellemzői:

Nagyobb felületen fém egyenetlensége,
szemcsézettség látható

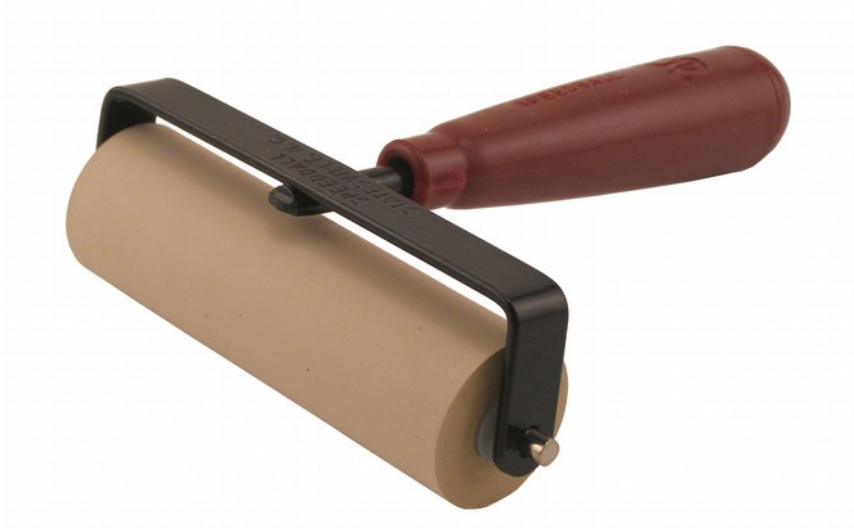

Magasnyomás

Festékezés: gumihengerrel, bőrtamponnal

Tubusos vízfesték

Tempera jellegű nyomdafesték

Magasnyomás tömegsokszorosítása

Könyvek

Öntött ólombetűk (szabályos elemek, kézjegy nincs rajtuk, nem egyedi)

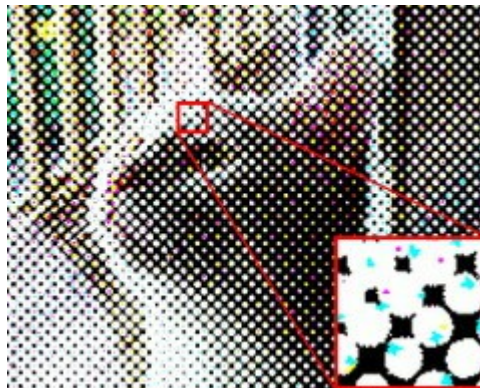
Illusztráció: fametszet (hivatásos fametsző mesterek = grafika elszakad készítőjétől)

Iparosodás (19. szd), fotoxilográfia (rajz fotomechanikai úton a dúcra, gravírozógépek, görgők)

Cinkográfia (klisé maratással)

Magasnyomás tömegsokszorosítása

Autotíпия (klisé rácspontokra bontott felületű,
tónusok a rácspontok méretéből adódnak = nem
valódi tónus)

Magasnyomás egyedi sokszorosítása

Magasnyomás története

Pecsételők: Mezopotámia, Egyiptom, Róma
Tulajdonpecsét

Kína: tusrajz reprodukciókhoz (negatív kép)
Japánban fordítva

Magasnyomás története, kömetszet

Lao Ce, 1225, kömetszet

Magasnyomás története, kömetszet

Magasnyomás története, kőmetszet

Csien-lung (Quianlong) császár (1711-1799) fehér jåde pecsét, négy cm

Magasnyomás története, fametszet

Gyémánt Szútra (Gyémánt Könyvecske, 868)

A buddhista kanonikus irodalom korai, kiemelkedő darabja, a zen szellemének egyik meghatározója.

Fadúcos táblanyomat.

Magasnyomás története, fametszet

A Gyémánt Szútrát Stein Aurél fedezte fel a kelet-turkesztáni Tun-huangban.

A táblanyomat-készítés lényege, hogy a szöveget leírták (tükörfordítottan) egy papírra, melyet egy nedves deszkalapra fordítottak. Az így kapott tükörképet körbefaragták, ez volt a negatív minta, melyet tussal bekentek és erre simították rá a papíriveket.

花樹給孤獨園

長老須菩提

凡欲讀經先念淨口業真言十遍

循唎 循唎 摩訶循唎 循循唎 娑婆訶
 奉請除災金剛 奉請辟毒金剛 奉請黃隨求金剛
 奉請白淨水金剛 奉請赤聲金剛 奉請定除厄金剛

kínai táblanyomatok – szedés, nyomás

Pi-seng kovácmester (1040): cserépbetűk

mozgatható betűk agyagból, porcelánná égetve
(rekeszes szekrény)

Tekercskönyv – lapozható, leporellószerű könyv

Táblanyomás: játékkártya

活字印版

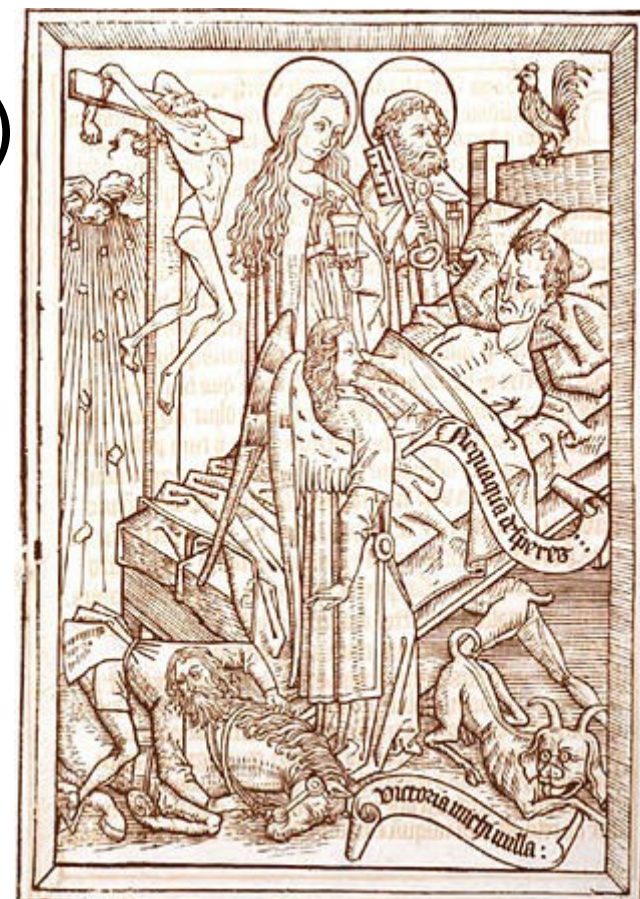
Első európai táblanyomat: Brüsszeli Madonna 1418

Szentképek, kártya, iskoláskönyv

Ars Moriendi (meghalás művészete)

Szt Kristóf, táblanyomat (1423)

1430 első nyomtatott
könyvek: Blockbuch
(tömbkönyv)
Biblia Pauperum,
donátusok

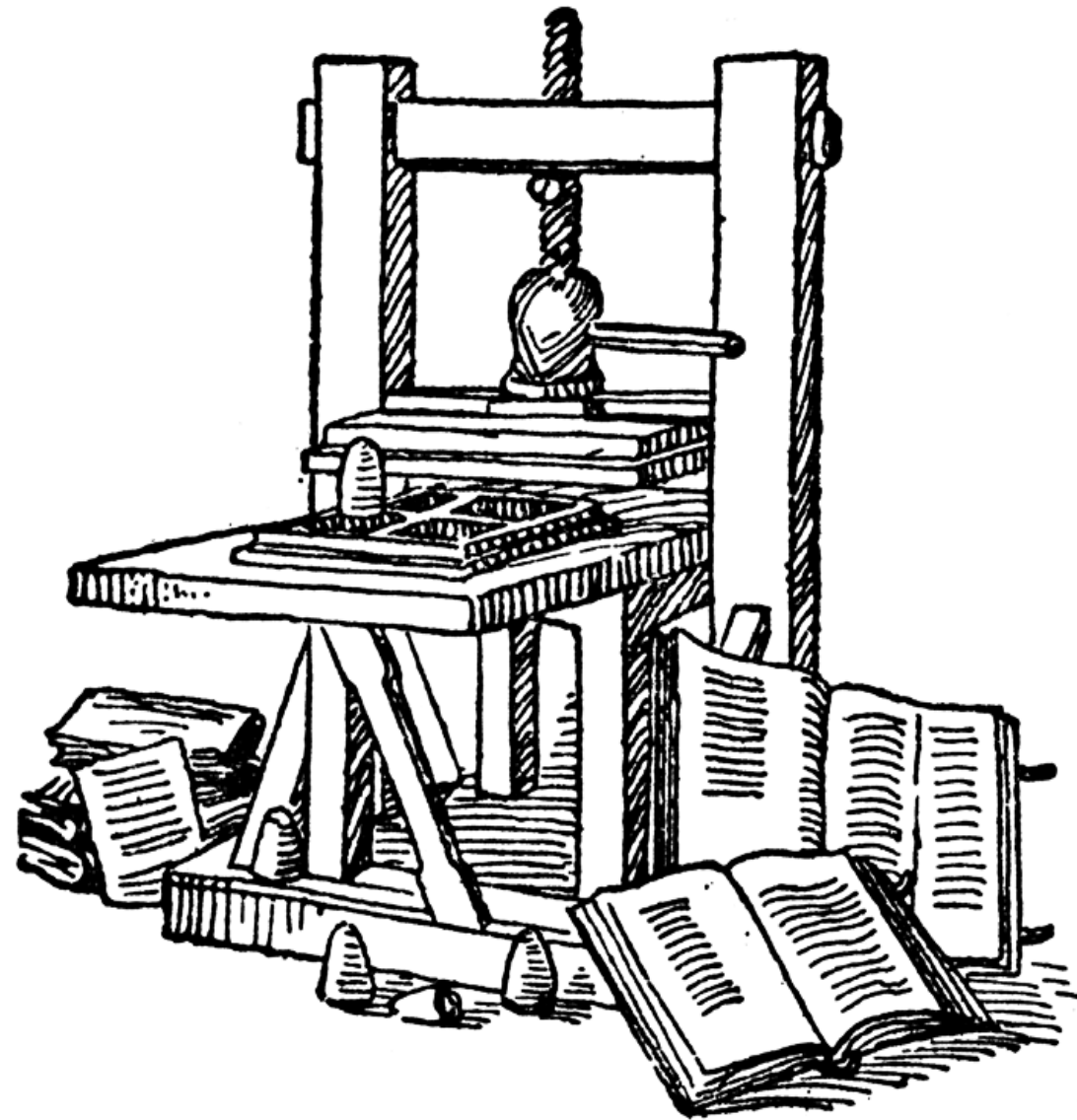

Magasnyomás története, fametszet

Gutenberg (1400-1468)

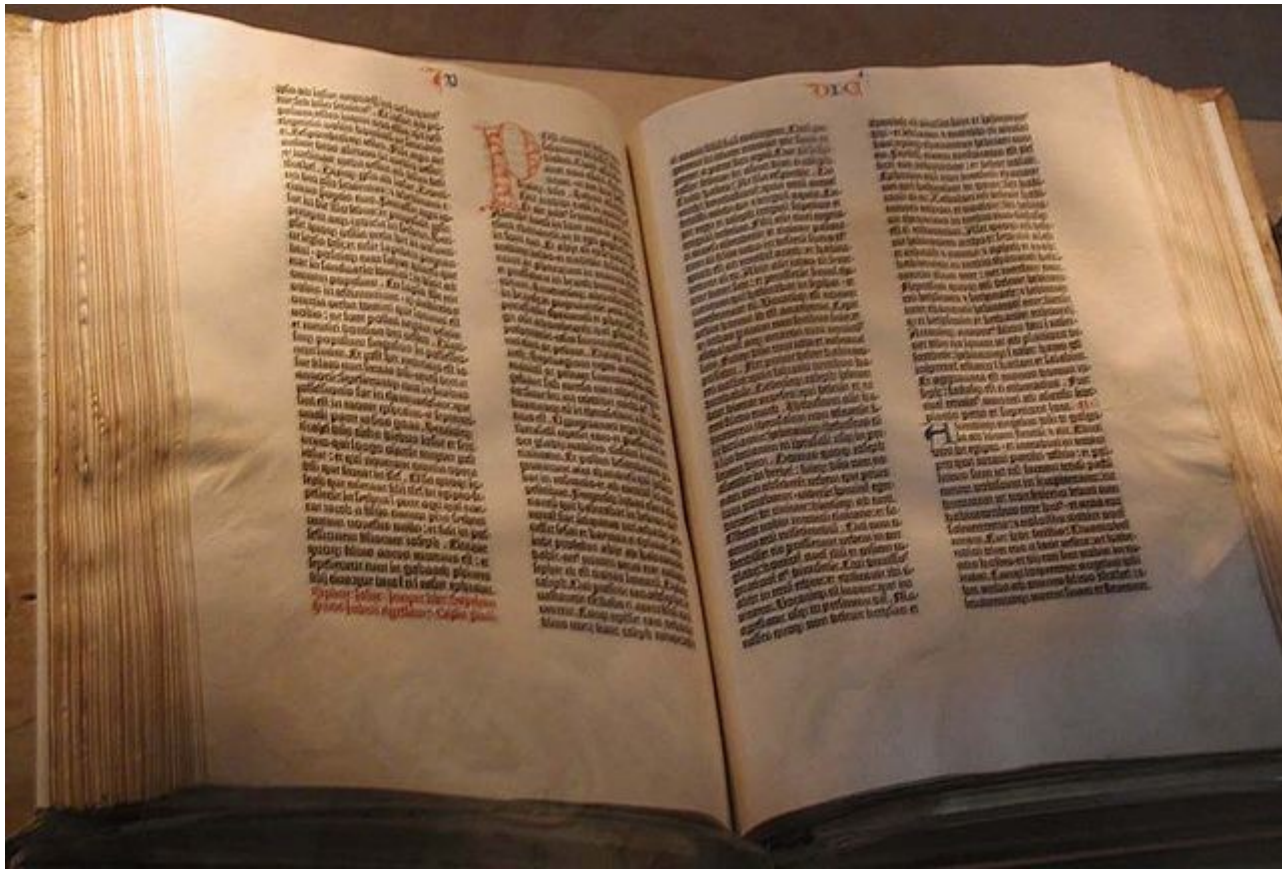
A mozgatható betűelemekkel való könyvnyomtatás, a betűfém, a kézi öntőkészülék, a nyomdafesték, a szedő-sorjázó vagy más néven szedővas (winkel), a kézisajtó és a festékező labdacs európai feltalálója.

Incipit epistola sancti iheronimi ad paulinum presbiterum de omnibus diuine historie libris. capitulum pmi.

Hacec ambrosius tua michi munuscula pferens. deulit sit et suauissimas lras. q̄ a principio amicitia. h̄c p̄be te iam fida. et veteris amicitie noua. p̄ferebant. Nece enī illa necessitudo ē. et ep̄i glaucio copulata. q̄m non ualidas rei familiaris. nō p̄ticia tantum corporis. nō s̄bdola. et palpās adulaō. sed dei timor. et diuinay scripturarū studia conaliant. Legim⁹ in veterib⁹ historijs. quosdā iustitias p̄uina. n̄. nouos adijisse p̄fos. maria trāsisse. ut eos quos ē libris nouerant. corā q̄. uiderēt. Sicut piragoras mauphi

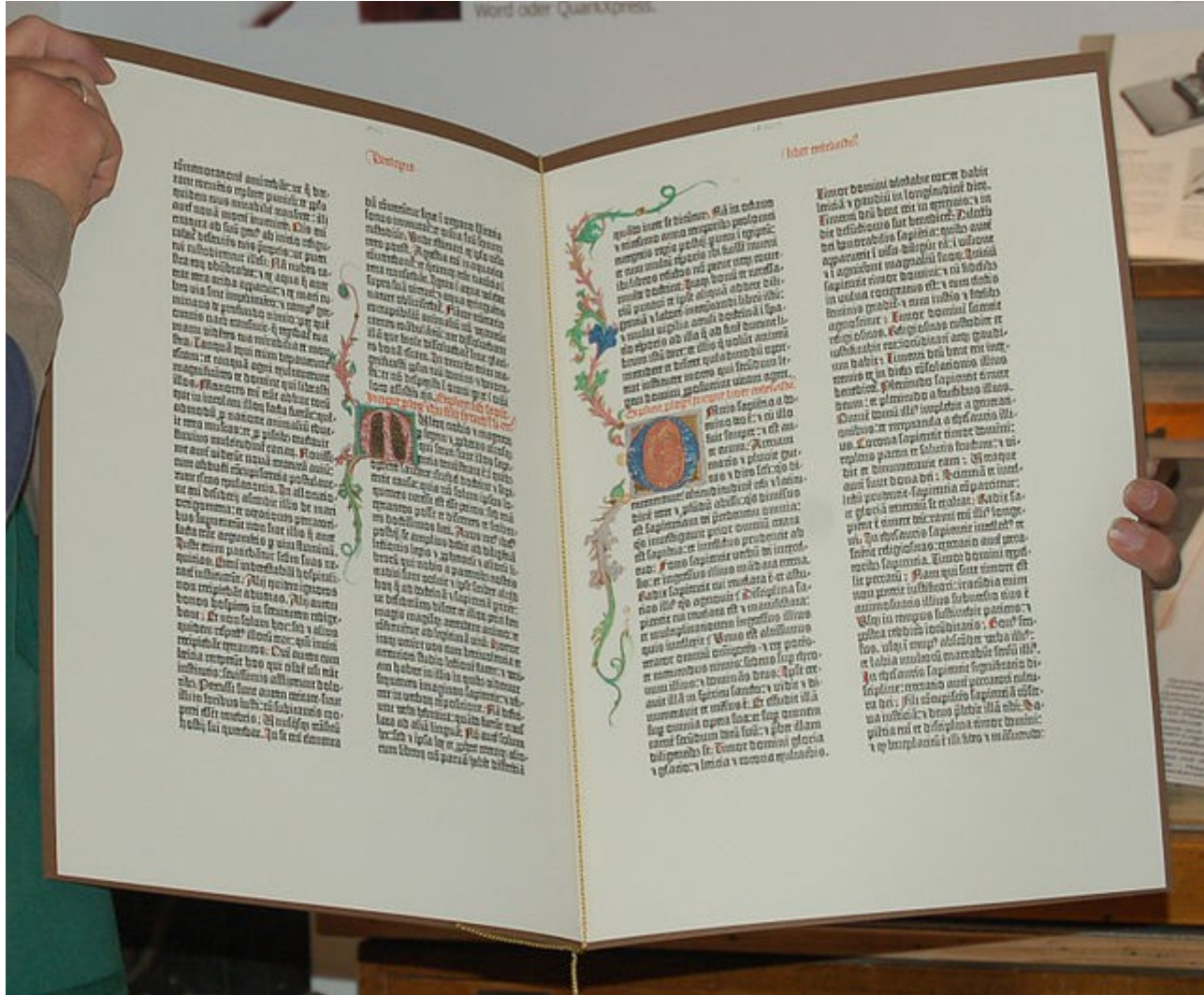

PARABOLAE

Inuenit prologus Quia theodosius... Inuenit prologus Quia theodosius... Inuenit prologus Quia theodosius...

Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum...

Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum...

Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum...

Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum...

Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum...

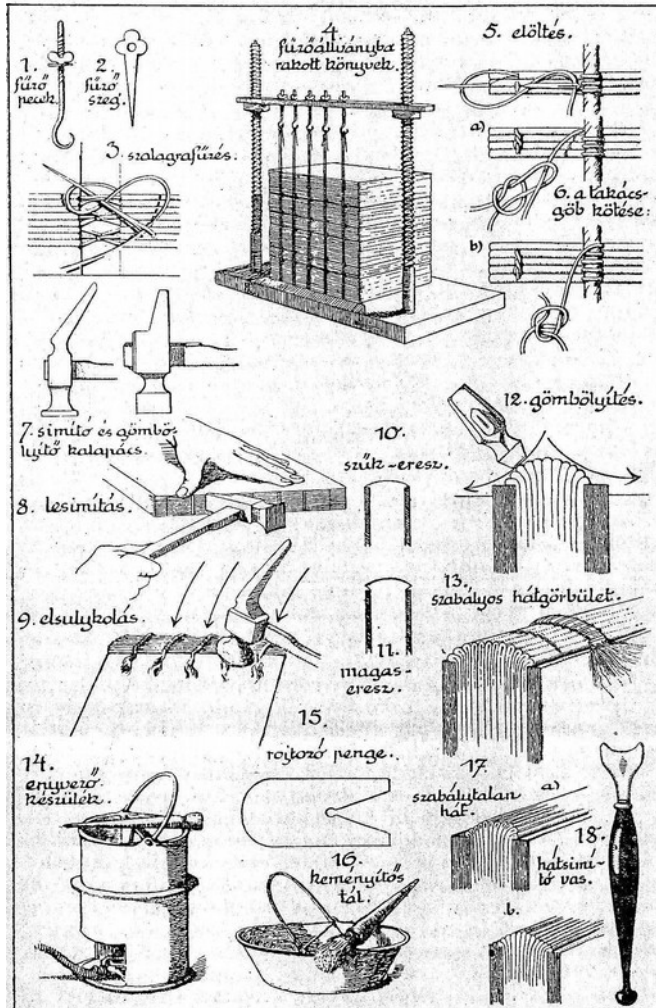
Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum...

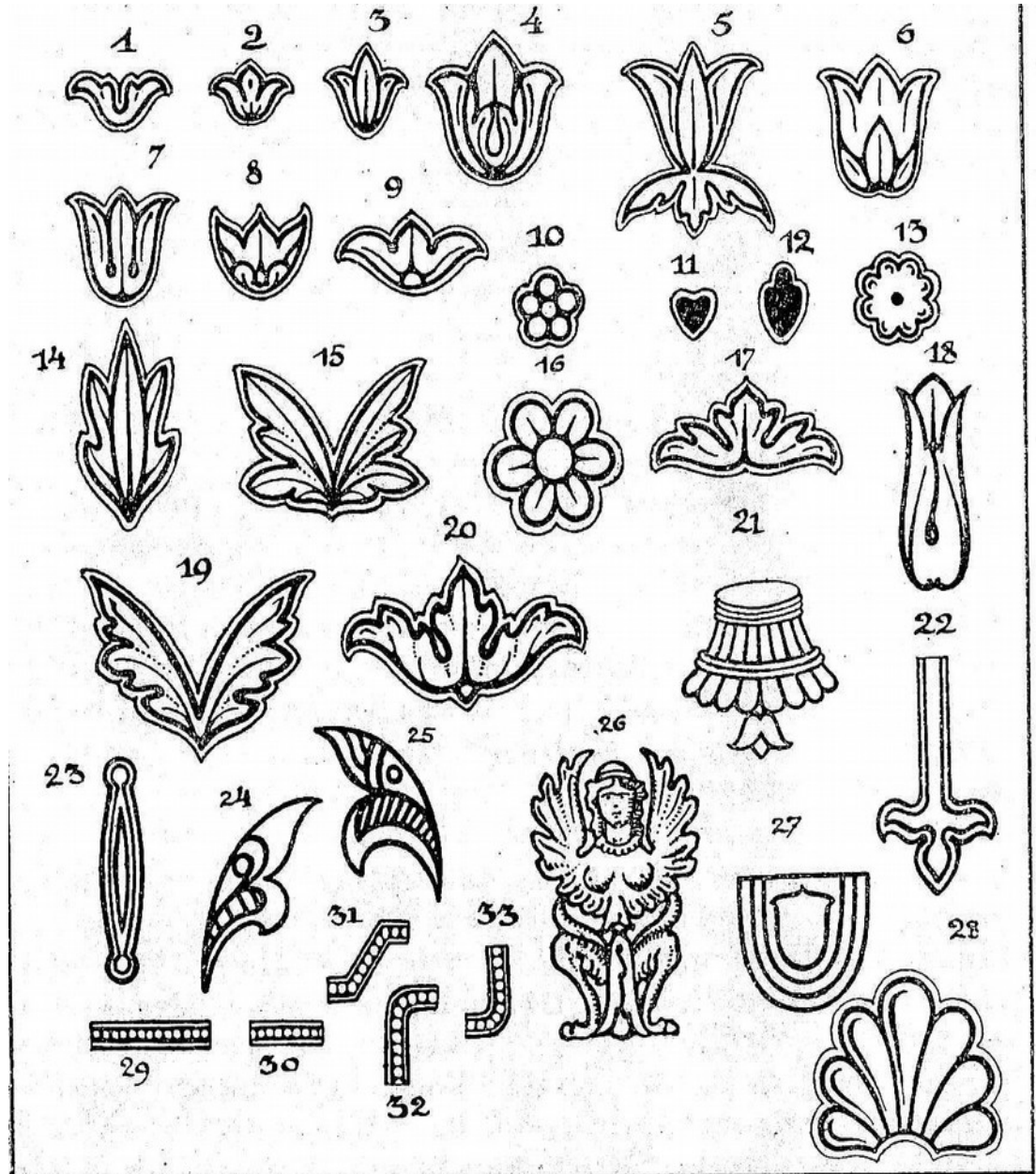
Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum...

Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum... Et sic sunt signa in unum...

Magasnyomás

1, 3, 5-6-7-8-9-10-11-12-13-17 ábrák Coquerell után, a 18. ábra Uldám után, a többi eredeti. [28]

Magasnyomás

EVANGELIUM secundum M
ce sonat bonum nuncium. Quia
hoc uerbo est usus, pro premio
ferenti nuncium. Igitur historiar
tiam uocauit, nec aliud simile, se
culo signauit, quēadmodum &
uocabulū innouarat. Matthæus
hoc est, donatus domino ipse, e
quod hebraice sonat additum sū
(Liber generationis) Nomina
ce uice tituli. Nā Matthæus, &
re ingressi sunt euangelicam hist

re solent à titulo exordiri. Visio Eliaze filij Amos. Et uerba Hi
Marcus. Initium euangelij **IESV CHRISTI**. Quācūq; uideo |

Magasnyomás

Min et alisl dolum vel diam,
dolobor si te magnim volorperos alis ad ere
Ustrud eugait ullaor sisim quis nostrud ex e
La consecet, sequat augue feugiat, quat au
quate venis dignim quat.
Ectet laorper cipisi tet vel ut amcon ex et al
San ex exer iustrud tem etum dolortisl dolo

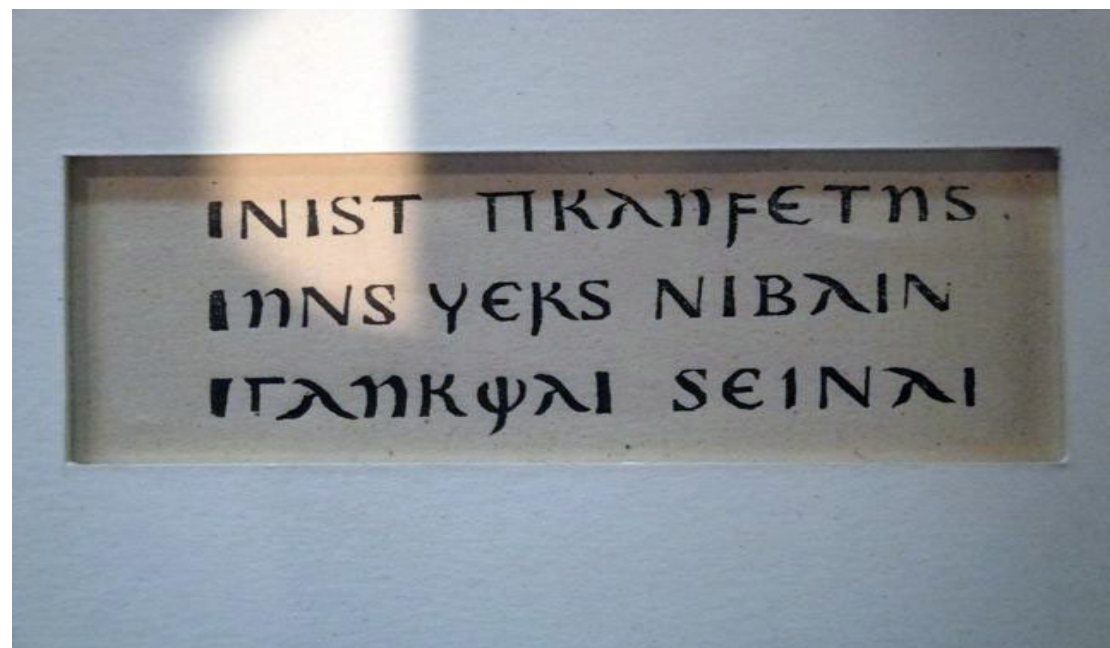
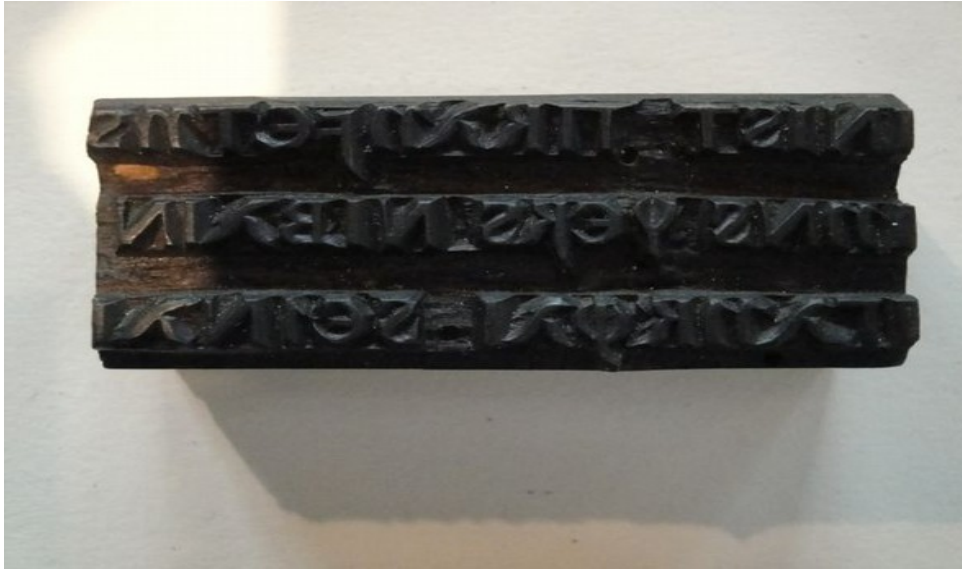
Lortis euiscilit ip eu feum zzrit accur
enis aliscin ectet, con veliscipit nisse
henit velessequat. Ure tet autpatuer ;
ndionsed min utpat lum er sim et dolenim i
qui blandre diamcorper ipsuscil ut wisl doli
la cons dolutat. Met, commodipit volore do
ming eugue del ipit luptatie dolorpe raestis:

Eincidunt duiscidunt velis augait utpa
gait utpat, vel et autpat, suscip eugu
tie dunt lutpat, quisis atetuerit ut uta
vel duipsuscita atum zzrit vulputat ;
nullam vulla con utat at. Erciliquat e
amet adio commolo recpisisit ut vulj
magnisc incilla cons nostin heniamc

Magasnyomás

Magasnyomás története, fametszet meghatározó mesterei

Michael Wolgemut (1434-1519)

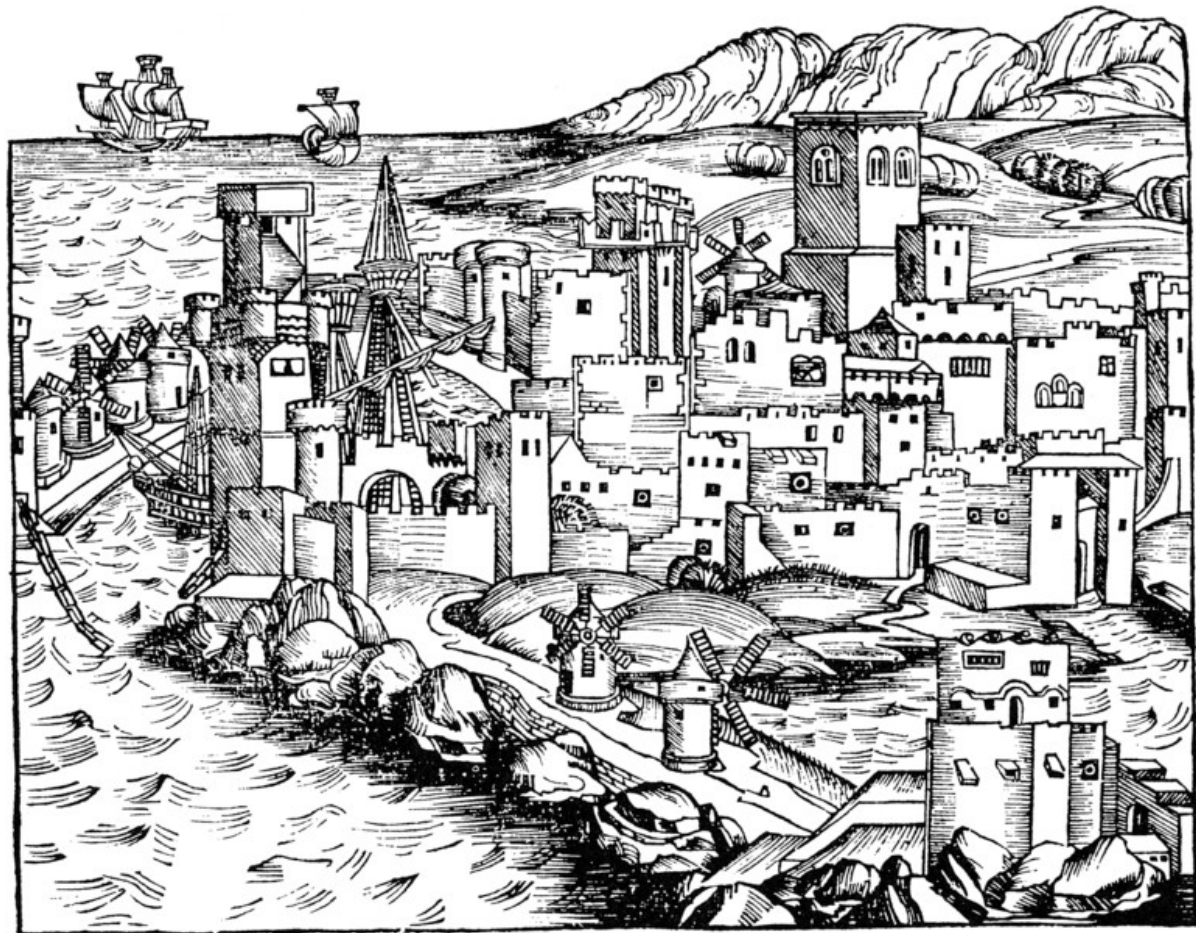

Michael Wolgemut (1434–1519),
Danse Macabre, kép innen:
Hartmann Schedel, *Liber cronicarum*
(Nuremberg, 1493),

Hartmann Schedel (1440-1514)

Wolgemut metszetei Hartmann
Schedel (1440-1514)
Nürnbergi Világkrónikájához

Magasnyomás története, fametszet meghatározó mesterei

Urs Graf (1485-1527/28)

Luzerni zászlóvivő, fametszet

Fekete alapra készült

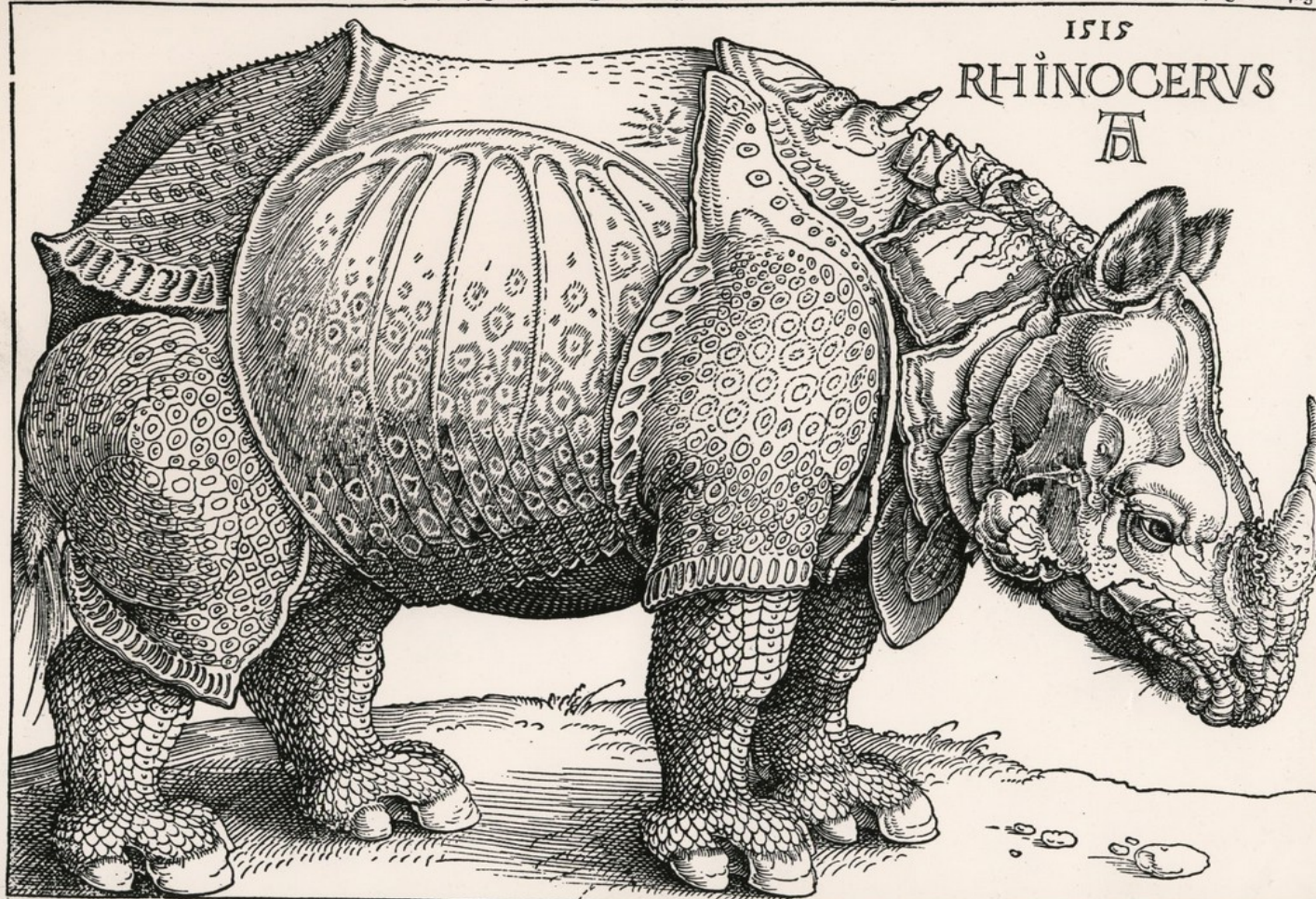

Magasnyomás története, fametszet meghatározó mesterei

Albrecht Dürer (1471-1528)

Nach Christus gepurt. 1513. Jar. 26. i. May. Hat man dem großmectigen König von Portugall Emanuel gen Lysabona pracht auß India ein sollich lebendig Thier. Das nennen sie Rhinocerus. Das ist hie mit aller seiner gestalt Abcondert. Es hat ein fard wie ein gespreckte Schildkrot. Vnd ist vñ dicken Schalen vberlegt fast fest. Vnd ist in der gröf als der Hellsandte Aber nydetrechtiger von paynen/ vnd fast wehafftig. Es hat ein scharff starck Horn vorn auff der nasen/ Das begynnt es albeg zu wezen wo es bey staynen ist. Das do sig Thier ist des Hellsfang todt feynde. Der Hellsfandte fürcht es fast vbel/ dann wo es In ankumbe/ so laufft Im das Thier mit dem kopff zwischen dye so idern payn/ vnd reyst den Hellsfandte vnden am pauch auff vñ erwürgt In/ des mag er sich nit eruern. Dann das Thier ist also gewapent/ das Im der Hellsfandte nichts kan thun. Sie sagen auch das der Rhynocerus Schnell/ fraydig vnd Listig sey.

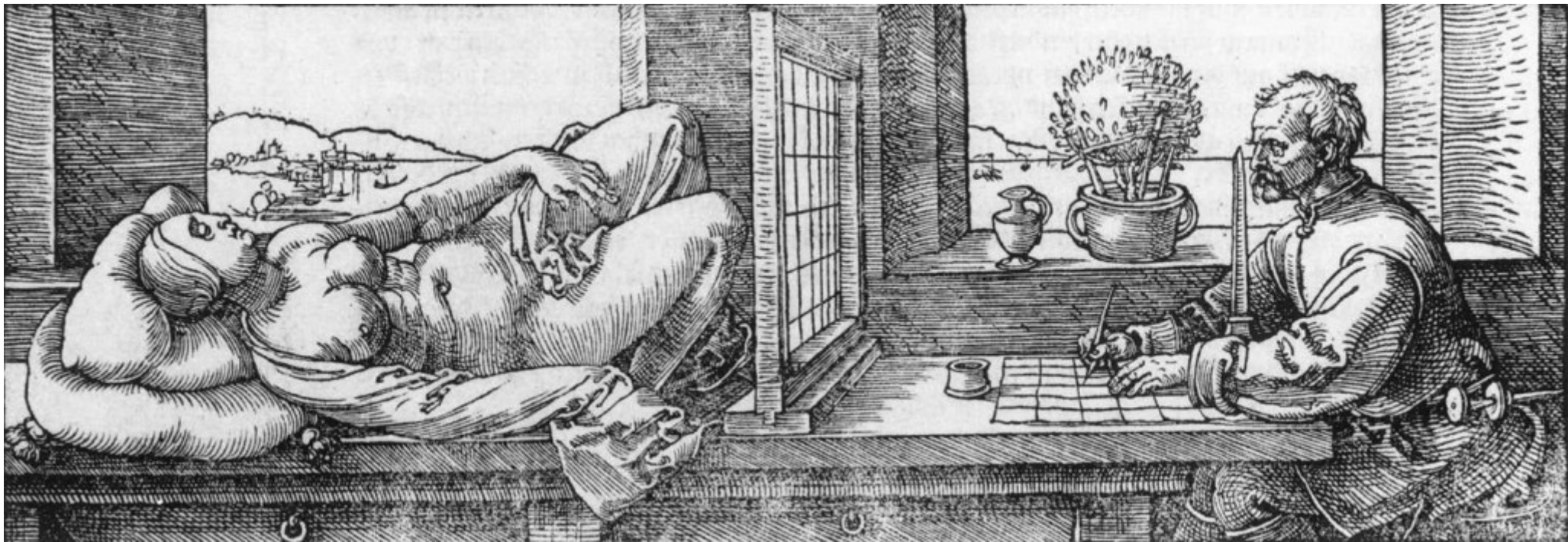

'The Visitation', 1504

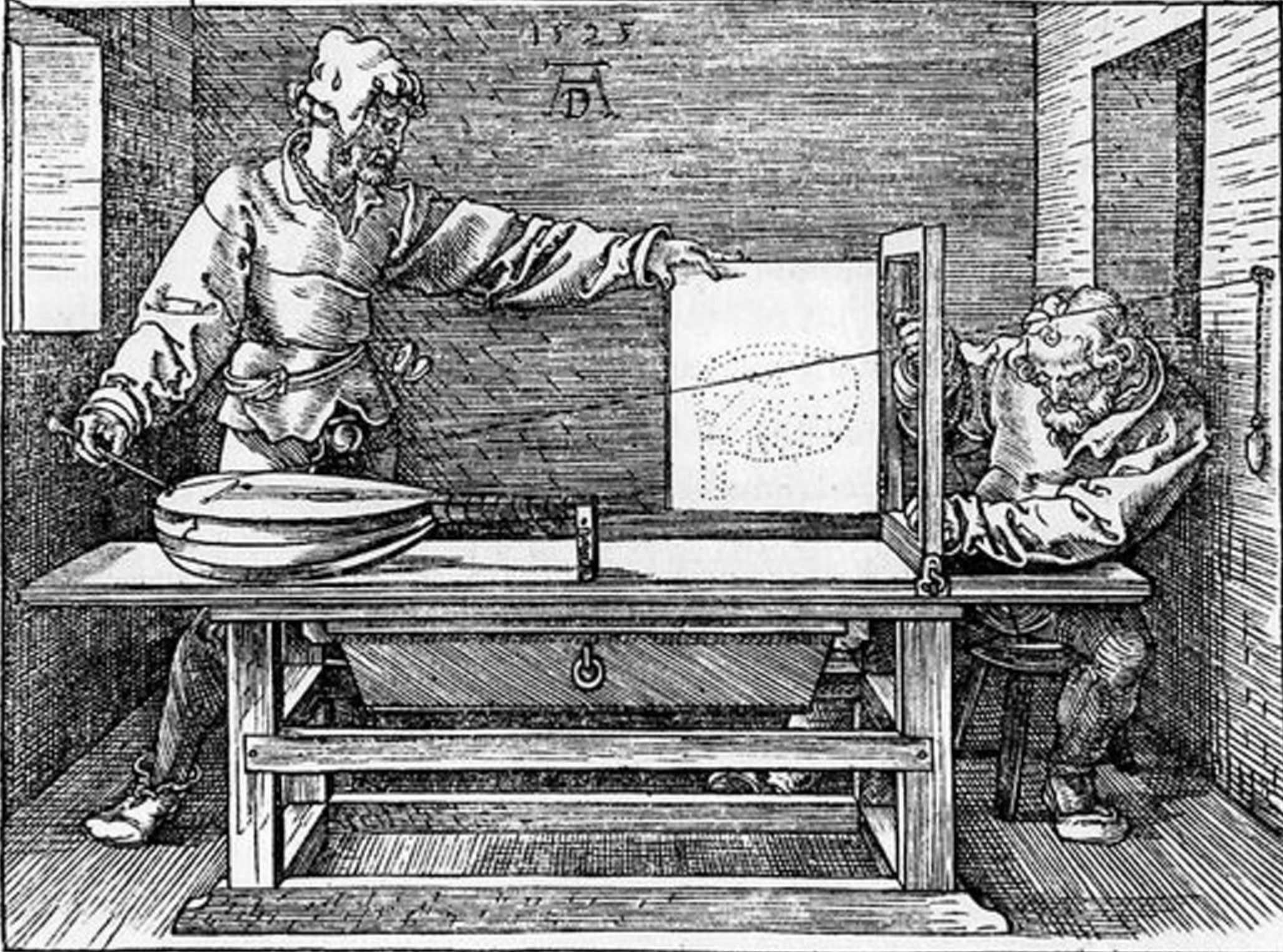

Albrecht Durer | Draftsman Drawing a Recumbent Woman | Woodcut | 1525

1525

AD

Magasnyomás története, fametszet meghatározó mesterei

id. Lucas Cranach (1472-1533)

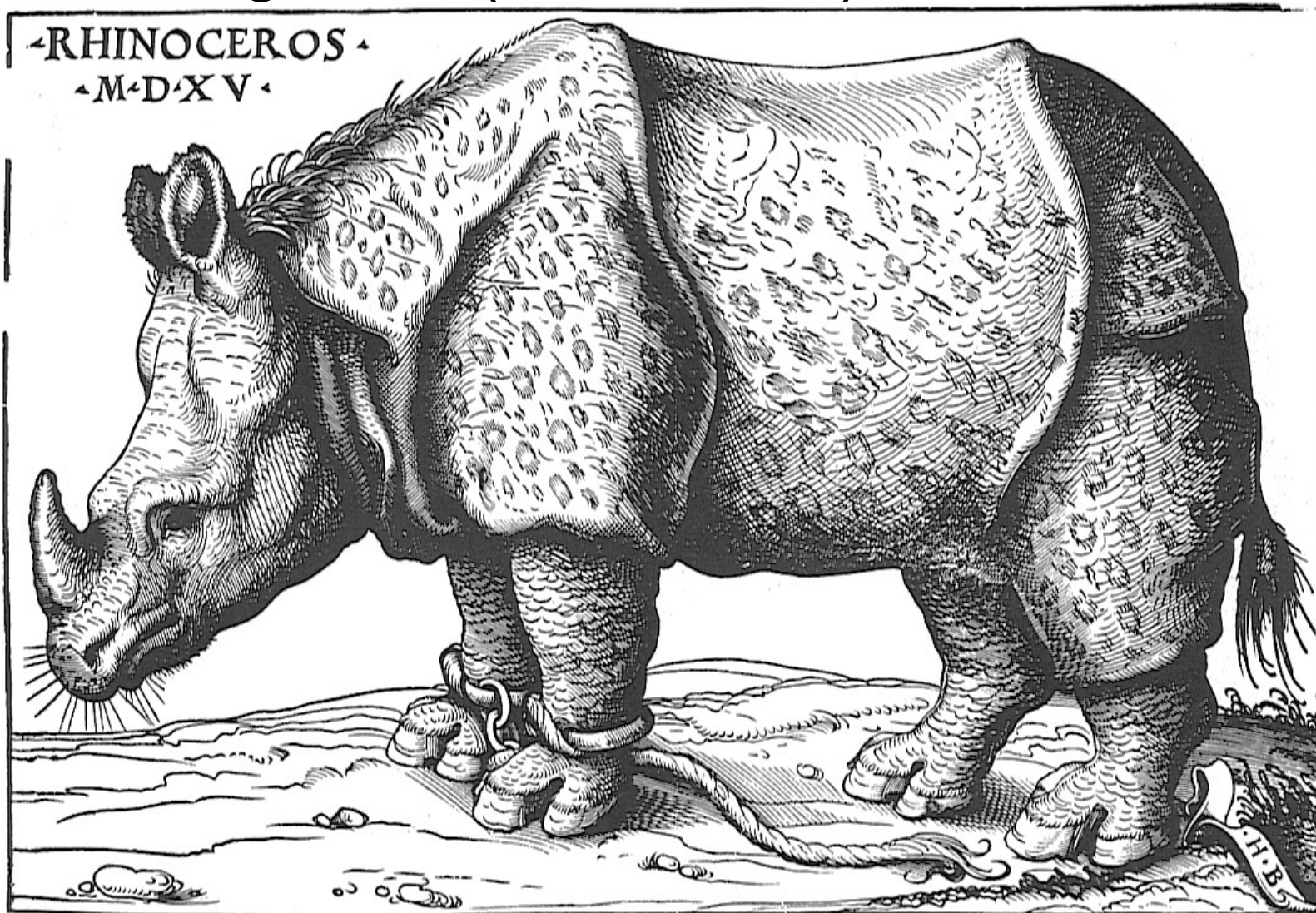

Szent Antal megkísértése (1506)
<http://www.lucascranach.org/index.html>

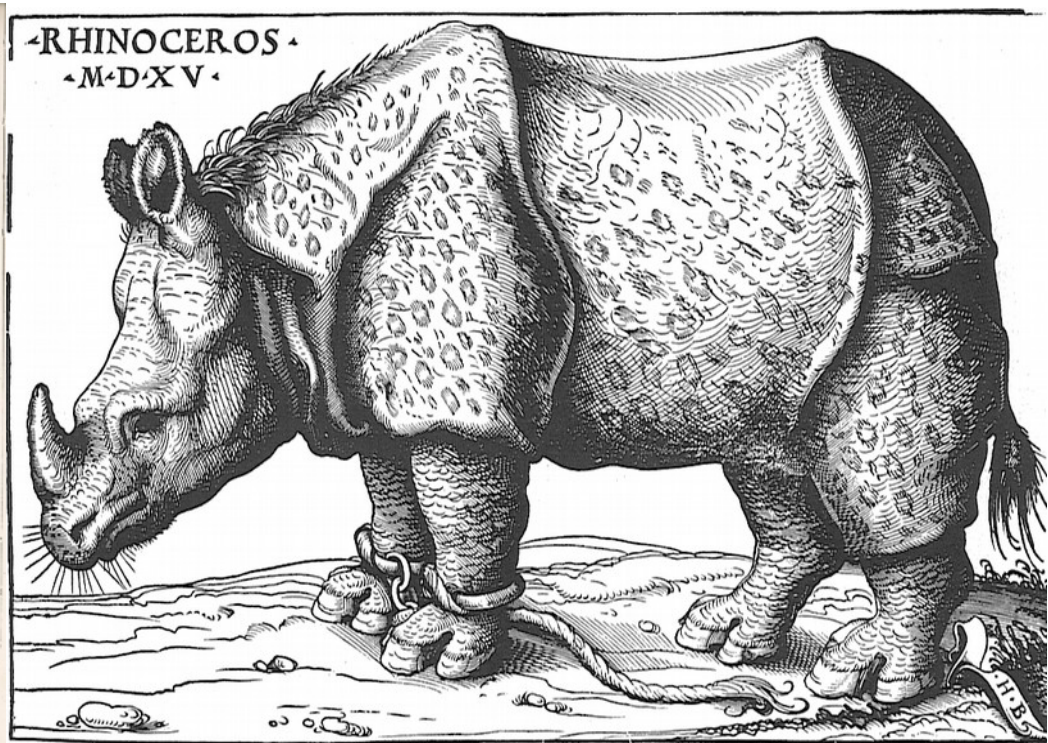
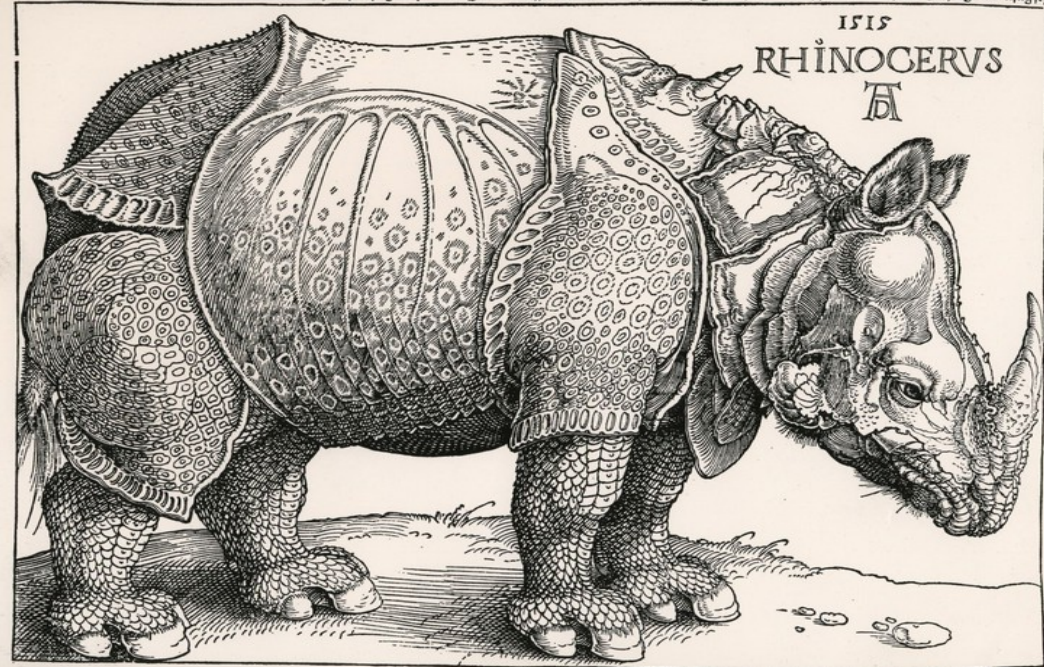
Magasnyomás története, fametszet meghatározó mesterei

id. Hans Burgkmair (1473-1531)

Et nach Christus gepurt. 1513. Jar. 26. 1. May. Hat man dem großmichtigen König von Portugall Emanuel gen Lyfona prachte auf India/ ein sollich lebendig Thier. Das nennen sie Rhinoceros. Das ist byr mit aller seiner gestalt Alconderke. Es hat ein farb wie ein gespuckte Schildkrot. Und ist vñ dicken Schalen vberlegt fast fest. Und ist in der groß als der Sclfand. Aber nyderrechter von paynen/ vnd fast wehaffig. Es hat ein scharff starck Horn vorn auff der nasen/ Das begynde es alweg zu wegen wo es bey staynen ist. Das dösige Thier ist des Sclffs fang todt feynde. Der Sclffand fürcht es fast vñd/ dann wo es In antumbt/ so laufft In das Thier mit dem kopff zwischen bye so dem payn/ vnd reyst den Sclffand vñden am pauch auff vñ erwürgt In/ des mag er sich nit erwehren. Dann das Thier ist also gewapent/ das In der Sclffand nichts kan thun. Sie sagen auch das der Rhynoceros Schndel/ Iraydig vñd Lastig sey.

Hans Burgkmair: Kocsin ülő zenészek, I. Miksa császár diadalmenetének részlete, 1517

DIE DREI GÜTEN HAIDEN
 HECTOR VÖ DROI · GROS ALEXANDER · IVLIVS =
 = CESAR

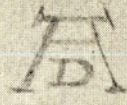

H.B.

1551

H · BVRGKMAIR ·
 MALER · 44 · IARALT

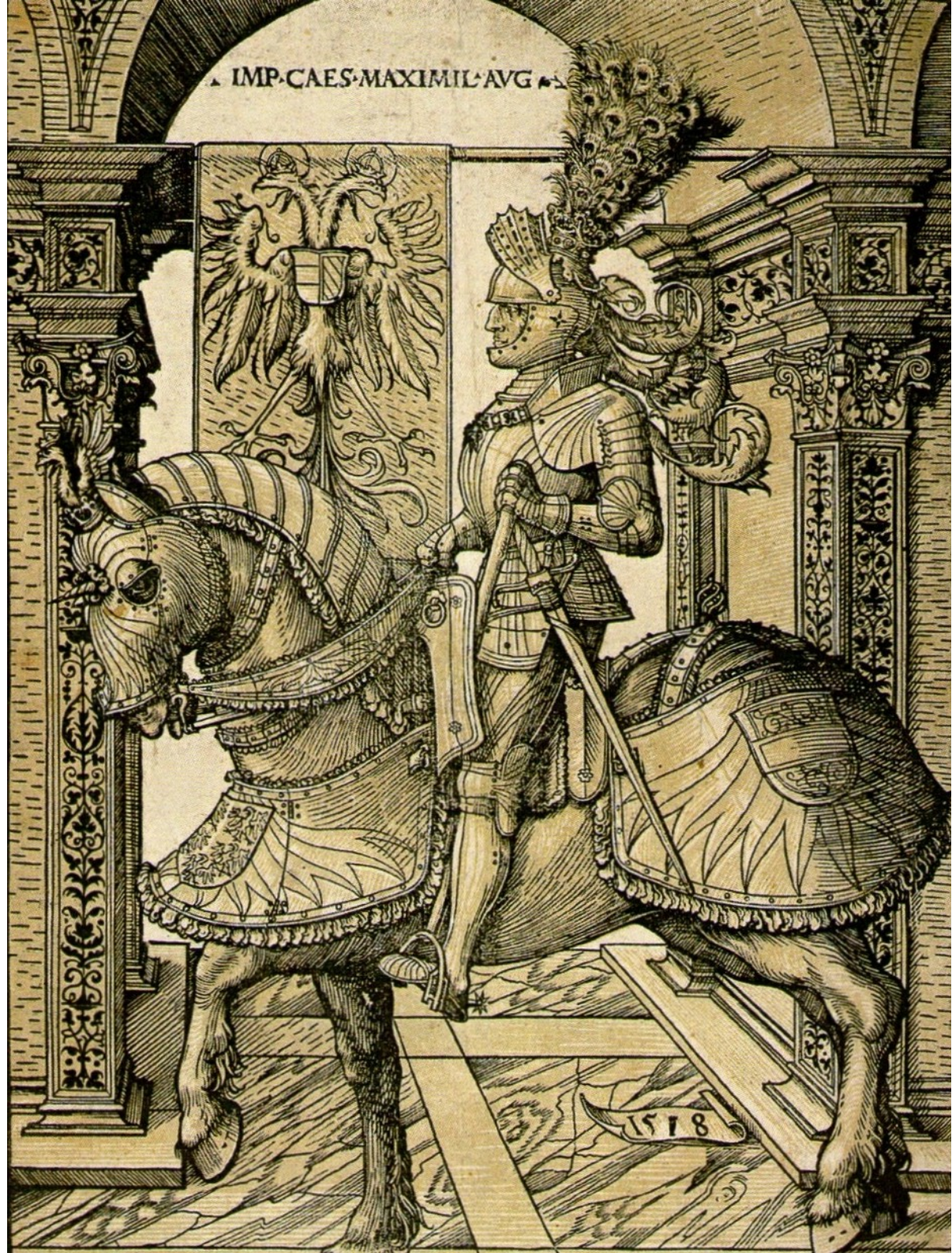

»Triumphzug Maximilian I«, 1526

Chiaroscuro =
tónusos fametszet

Rogers Fund, 1922

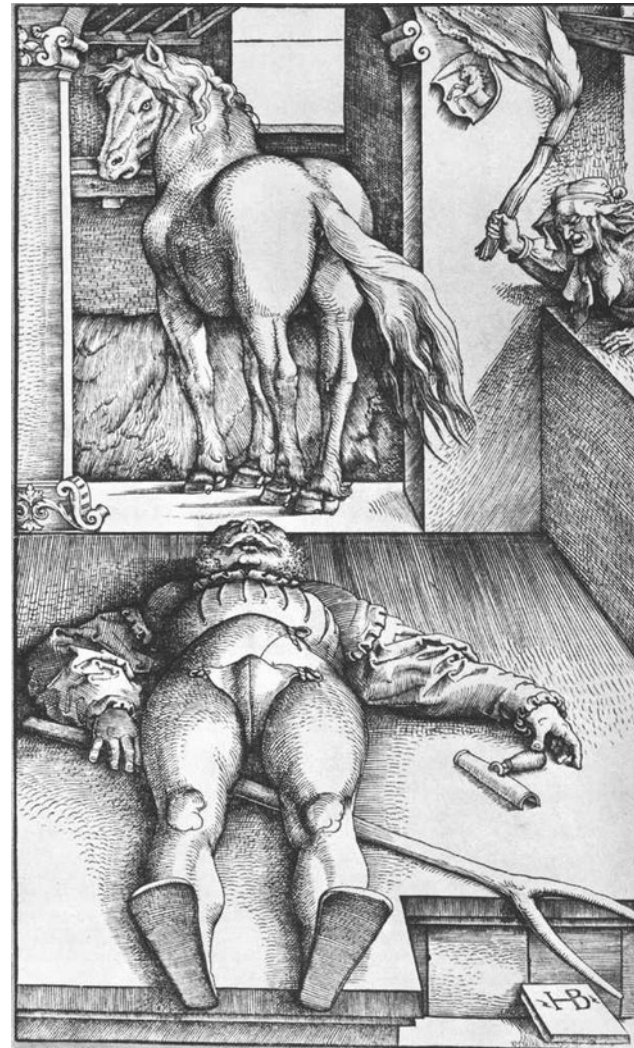

Hans Burgkmair the Elder (1473-1531)
Emperor Maximilian on Horseback, 1508.

Magasnyomás története, fametszet meghatározó mesterei

Hans Baldung Grien (1484/85-1545)

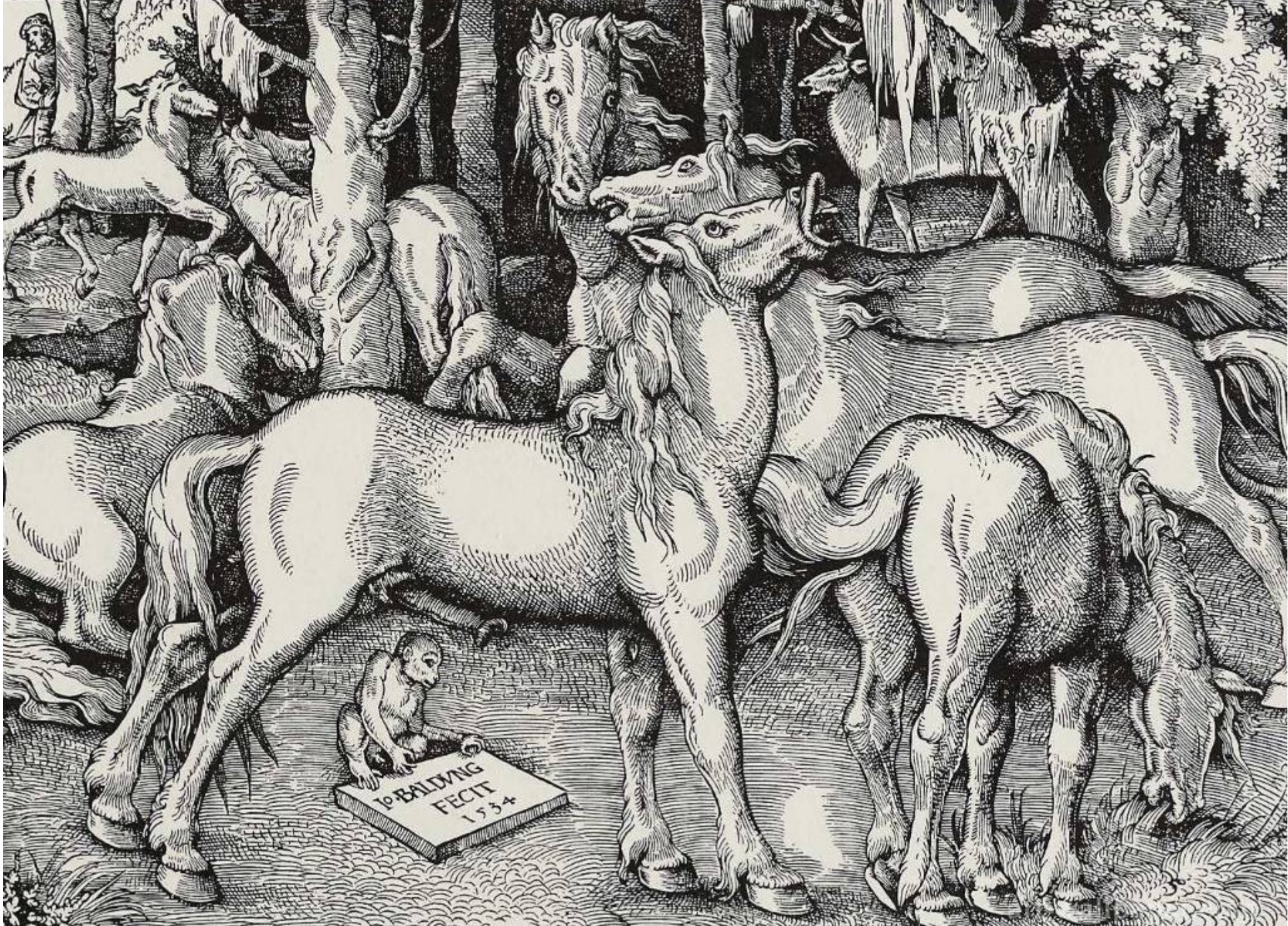

Phyllis and Aristotle (1513)

Hans Baldung Grien [Seven Horses] 1534 woodcut

Magasnyomás története, fametszet meghatározó mesterei

Albrecht Altdorfer
(1480-1538)

Szerelmespár, 1511

Jael und Sisera

Enthauptung Johannes des Täufer

Magasnyomás története, fametszet meghatározó mesterei

ifj. Hans Holbein (1497-1543)

ifj. Hans Holbein (1497 - 1543) Haláltánc, 1526, fametszet, 65x40 cm

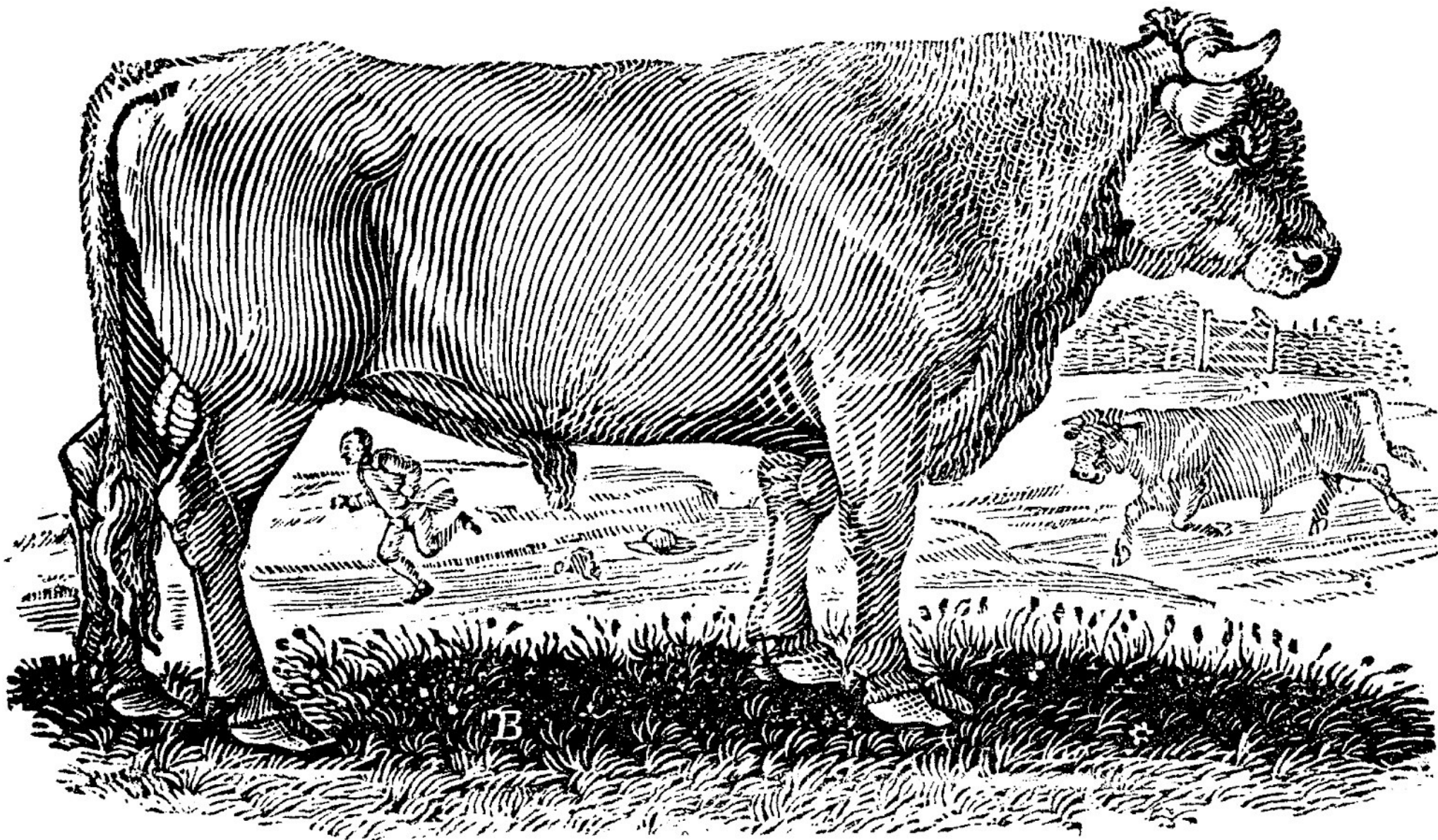

Magasnyomás története, fametszet meghatározó mesterei

ifj. Hans Holbein (1497 - 1543) Haláltánc, 1526, fametszet, 65x40 cm

Thomas Bewick (1753-1828)

ale-piecestheblogofthebewicksociety.blogspot.hu/2012/09/linnean-society-event.html

<http://www.linnean.org/>

Thomas Bewick, Wood Engraving from Vignettes; 1827, courtesy of Ikon Gallery

<http://www.nellyduff.com/gallery/patrick-thomas/bewicks-fox-black>
Részletek a rókából

Magasnyomás

Gustav Doré (1832-1883): Don Quijote, 1866, fametszet, 21x16.4 cm

Magasnyomás

"Black and white woodcut of Little Red Riding Hood by **Gustave Doré**, 1883.

Gusatve Doré ill: Baron Munchausen's narrative of his marvellous travels, Leipzig, 1923

Magasnyomás

Gusatve Doré ill: Baron Munchausen's narrative of his marvellous travels, Leipzig, 1923

Theodor Hosemann (1807-1875) Series of 16 illustrations for Münchhausen by Gottfried August Bürger. (1840) Gottfried August Bürger: Wunderbare Reisen zu Wasser und zu Lande, Feldzüge und lustige Abenteuer des Freiherrn von Münchhausen. Diana Vlg., Zürich 1972

Magasnyomás

Max Beckmann: Csoportkép az Éden-bárból, 1923, fametszet, 49x49,5 cm

Max Beckmann: Tánc, 1922, (17.9 x 10.3 cm)

Millet: Vízet töltő asszony, fametszet, 1870, 14.5x 9.6 cm

Magasnyomás

Paul Gauguin (1848-1903), Te Atua (The God) 14 3/4 x 12 13/16, 1899

Raoul Dufy (1877-1953), Le Poulpe,

Magasnyomás

Magasnyomás

Edvard Munch, Norwegian, 1863 - 1944: The Girls on the Bridge, 1918, Woodcut

MAURICE DE VLAMINCK (1876-1958) MAREIL, 1913
Rue à Louveciennes, circa 1910-1913

Magasnyomás

Wassily Kandinsky (1866-1944) HOLZSCHNITT FÜR DIE GANYMED-MAPPE
Woodcut, 1924. 151 x 200 mm

Magasnyomás

Ernst Ludwig Kirchner (1880-1938) NACKTE TÄNZERINNEN Woodcut. 374 x 575 mm

Karl Schmidt-Rottluff (1884- 1976) BUCHT AN DER NEHRUNG Woodcut. 1913.275 x 343 mm

Emil Nolde (1867-1956), "Head of a Woman III," 1912, woodcut.

Magasnyomás

Frans Masereel: Die Stadt, 1925

<http://www.graphicwitness.org/historic/st.htm>

Magasnyomás

CHUCK CLOSE
SELF-PORTRAIT / WOODCUT
2007 ukiyo-e woodcut 37 x 30
inches
Edition of 60, #15/60

Magasnyomás története, fametszet

Ukiyo-e

<https://www.youtube.com/watch?v=QGe06AOy-Jg>

7:33 (metszés)

<https://www.youtube.com/watch?v=K7Zldt8jZhY>

14:21 (nyomtatás+metszés)

Magasnyomás

Magasnyomás

Mark Andrew
Webber

Magasnyomás

Mark Andrew
Webber

Magasnyomás

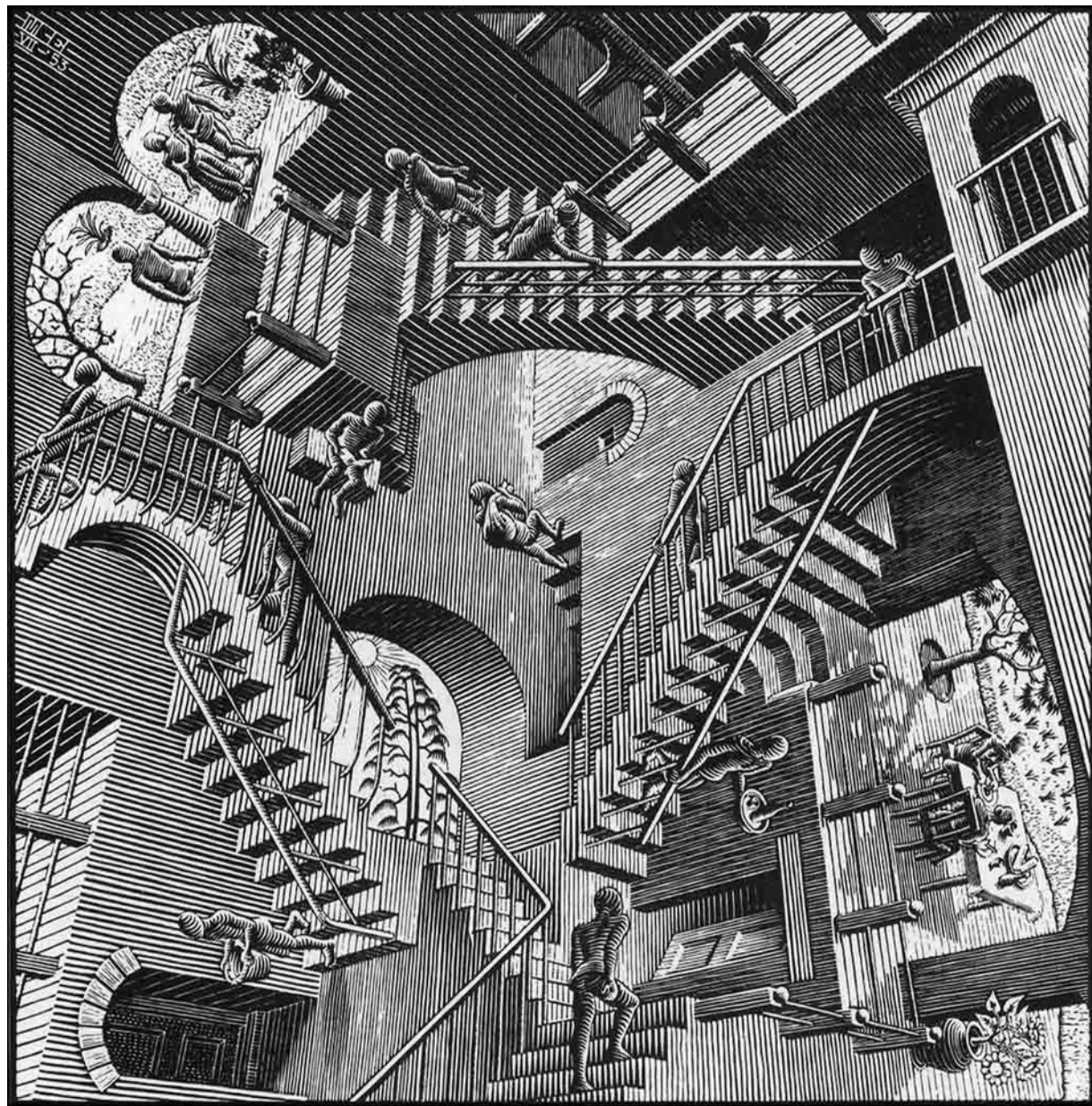
dombornyomás

M C Escher

<https://www.youtube.com/watch?v=2cjU5LQgu7M>

<https://www.youtube.com/watch?v=AmLaM6NkTDs>